

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра спеціальної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор комунального
вищого навчального закладу
«Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

О. І. Позднякова

2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППВ17 «Образотворче мистецтво з методикою»

Галузь знань	0101	Педагогічна освіта
Напрямок підготовки	6.010105	«Корекційна освіта (за нозологіями)»
Освітньо-кваліфікаційний рівень		«бакалавр»

2016–2017 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво з методикою» для студентів четвертого курсу факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (за нозологіями)».

РОЗРОБНИК:

Наливайко І. П., кандидат педагогічних наук, доцент, в. о. доцента кафедри дизайну

Розглянуто на засіданні кафедри спеціальної освіти
протокол від «01» вересня 2016 року № 01

В.о. завідувача кафедри
спеціальної освіти _____

А. В. Турубарова

ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

№ з/п	Назва розділу	Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни	4
2.	Заплановані результати навчання	5
3.	Програма навчальної дисципліни	8
4.	Структура навчальної дисципліни	11
5.	Теми практичних занять	12
6.	Завдання для самостійної роботи	14
7.	Порядок здійснення поточного, модульного та підсумкового контролю, критерії оцінювання	17
8.	Завдання для модульних (контрольних) робіт	19
9.	Питання до заліку	20
10.	Список рекомендованої літератури	22

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 1	0101 «Педагогічна освіта», Варіативна		
	Спеціальність 6.010105 «Спеціальна освіта»	Семестр	6-й
Модуля - 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)	Аудиторні години: 24	
Змістових модулів - 2		Лекційних годин – 0	
Загальна кількість годин – 36		Індивідуальні заняття - 0	
Тижневих годин для денної форм навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 1		Практичні заняття - 24	
		Самостійна робота - 12	
		ІНДЗ: год.	
		Вид контролю: залік	

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета курсу – дати студентам комплексне уявлення про образотворче мистецтво у дошкільних закладах освіти. Курс спрямований на формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок, готовності їх використання у процесі художньо - естетичного виховання і різнобічного розвитку дітей дошкільного віку засобами образотворчого мистецтва.

Завдання курсу:

- засвоєння видів і жанрів образотворчого мистецтва;
- знайомство з змістом програмових завдань та календарно-тематичних планів з образотворчої діяльності у ДНЗ;
- набуття досвіду самостійної розробки занять з образотворчого мистецтва у ДНЗ;
- оволодіння практичними вміннями та навичками з образотворчої діяльності в ДНЗ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- види та жанри образотворчого мистецтва;
- сучасні програми навчання образотворчій діяльності у ДНЗ;
- принципи побудови програм;
- методи і прийоми навчання дошкільників образотворчій діяльності;
- програмні вимоги до різних вікових груп з образотворчої діяльності;
- типи і види занять з навчання образотворчій діяльності;
- гігієнічні та естетичні вимоги до проведення занять;
- структуру і тривалість занять відповідно віку дитини;
- завдання, зміст і методику навчання дітей предметного, сюжетного, тематичного, декоративного малювання у ДНЗ;
- завдання, зміст і методику навчання дітей предметного, сюжетного, тематичного, декоративного ліплення у ДНЗ;
- завдання, зміст і методику навчання дітей аплікації у ДНЗ
- вимоги до написання занять з образотворчого мистецтва
- анатоμο-фізіологічні особливості дітей дошкільного віку;
- сучасні вимоги до підготовки фахівців дошкільної освіти.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **вміти:**

- використовувати програмні вимоги до різних вікових груп у образотворчій діяльності ДНЗ ;
- організовувати навчально-виховний процес;
- володіти різноманітними техніками в галузі малюнка, ліплення, аплікації, конструювання;
- обирати матеріали відповідно віковим особливостям дітей;
- використовувати традиційні та інноваційні форми навчання;
- складати хід заняття, враховуючи вікові особливості ;
- поєднувати різні методи і прийоми в педагогічному процесі.

Згідно з вимогами освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми студенти повинні досягнути таких результатів навчання (компетентностей):

Загальних:

- світоглядної** – розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії;
- громадянської** – розуміння відповідальності перед суспільством і державою за свою професійну діяльність.

Фахових:

організаційної – уміння розробляти стратегію освітньої роботи, зміст образотворчої діяльності й умови її функціонування для забезпечення комплексного розвитку особистості в ній та за її допомогою;

психолого-педагогічної - усвідомлення цінності дошкільного дитинства як самоцінного періоду життя людини; осмислення дитячої творчості як психолого-педагогічного феномену;

методичної – уміння визначати й моделювати педагогічну тактику, технологію спілкування з дитиною, методики розвитку різних видів образотворчої діяльності та дитини в них;

здоров'язбережувальної – здатність раціонально ставитись і берегти власне здоров'я, дбати про фізичне, психічне і соціальне здоров'я дитини;

інтегративної – здатність і готовність поєднувати знання з різних предметів для формування цілісної системи впливу на дітей; впровадження особистісно орієнтованого та діяльнісного підходів у процесі взаємодії вихователя та дитини;

творчої – постійного прагнення до самовдосконалення себе як творчого, ерудованого педагога.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Методика образотворчого мистецтва як предмет вивчення

Тема 1. Мета і завдання навчальної дисципліни. Основні положення методики навчання образотворчого мистецтва у сучасному дошкільному навчальному закладі.

Методика як предмет вивчення. Своєрідність творчості в образотворчій діяльності дитини-дошкільника. Види планування роботи з образотворчої діяльності у дошкільному навчальному закладі. Значення та принципи. Мета і завдання навчання образотворчого мистецтва у сучасному дитячому садку. Головні наукові підходи планування образотворчої діяльності у дошкільному навчальному закладі: особистісно зорієнтований, компетентнісний, аксіологічний, діяльнісний, інтегративний.

Тема 2. Види образотворчої діяльності у дошкільному навчальному закладі, їх роль у навчанні, вихованні, розвитку дітей.

Види образотворчої діяльності та їх значення для всебічного розвитку дітей дошкільного віку, види малювання: предметне, сюжетне, тематичне, декоративне. Різноманітність зображувальних матеріалів та технік виконання дитячого малюнка. Види ліплення: предметне, сюжетне, декоративне; кругле і рельєфне. Характеристика пластичних матеріалів для ліплення. Методи і прийоми навчання образотворчої діяльності дітей дошкільного віку.

Тема 3. Організація навчання образотворчого мистецтва в різних вікових групах дошкільного навчального закладу

Форми організації навчання образотворчому мистецтву. Вимоги до проведення занять з образотворчого мистецтва. Значення наочності під час навчання дітей дошкільного віку. Підготовка педагога до проведення заняття з образотворчого мистецтва. Обладнання та методичне забезпечення заняття з образотворчого мистецтва. Заняття як форма організованого навчання образотворчої діяльності, їх види, структура заняття.

Змістовий модуль II. Методика роботи з образотворчого мистецтва в різних вікових групах дошкільного навчального закладу

Тема 4. Завдання, зміст і методи навчання предметного, сюжетного, тематичного та декоративного малювання у різних вікових групах дошкільного навчального закладу.

Програмові вимоги до навчання предметного, сюжетного, декоративного малювання в різних вікових групах. Малювання – основний вид образотворчої діяльності дітей дошкільного віку, його особливості. Обладнання та матеріали для занять в різних вікових групах. Завдання, зміст та методика навчання предметного малювання. Основні закономірності побудови візерунків та методика навчання декоративного малювання.

Тема 5. Завдання, зміст і методи навчання предметного, сюжетного, тематичного та декоративного ліплення у різних вікових групах дошкільного навчального закладу.

Ознайомлення зі скульптурою дітей молодшого дошкільного віку. Методика проведення занять з ліплення в середній групі дошкільного навчального закладу. Методика проведення занять з ліплення в старшій дошкільній групі. Завдання, зміст і методика навчання предметного ліплення. Завдання, зміст та методика навчання сюжетного ліплення.

Тема 6. Завдання, зміст і методи навчання предметної, сюжетної, тематичної та декоративної аплікації у різних вікових групах дошкільного навчального закладу.

Аплікація як вид декоративно-ужиткового мистецтва. Її своєрідність та естетичні якості. Методика навчання аплікації дітей різних вікових груп. Види аплікації: предметна, сюжетна, декоративна; конструктивна, силуетна, мозаїчна. Обладнання та матеріали для занять з аплікації у різних вікових групах.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем змістових модулів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль I. Методика образотворчого мистецтва як предмет вивчення						
1. Мета і завдання навчальної дисципліни. Основні положення методики навчання образотворчого мистецтва у сучасному дошкільному навчальному закладі.	2	-	2	-	-	-
2. Види образотворчої діяльності у дошкільному навчальному закладі, їх роль у навчанні, вихованні, розвитку дітей.	4	-	2	-	-	2
3. Організація навчання образотворчого мистецтва в різних вікових групах дошкільного навчального закладу	4	-	2	-	-	2
Разом за змістовим модулем 1	10	-	6	-	-	4
Змістовий модуль II. Методика роботи з образотворчого мистецтва в різних вікових групах дошкільного навчального закладу						
4. Завдання, зміст і методи навчання предметного, сюжетного, тематичного та декоративного малювання у різних вікових групах дошкільного навчального закладу.	10	-	6	-	-	4
5. Завдання, зміст і методи навчання предметного, сюжетного, тематичного та декоративного ліплення у різних вікових групах дошкільного навчального закладу.	8	-	6	-	-	2
6. Завдання, зміст і методи навчання предметної, сюжетної, тематичної та декоративної аплікації у різних вікових групах дошкільного навчального закладу.	8	-	6	-	-	2
Разом за змістовим модулем 2	26	-	18	-	-	8
Усього	36	-	24	-	-	12

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	1	<p>Мета і завдання навчальної дисципліни. Основні положення методики навчання образотворчого мистецтва у сучасному дошкільному навчальному закладі</p> <p>1. Скласти опорний конспект за темою.</p> <p>2. Розкрити питання «Використання різноманітних художніх технік та матеріалів у створенні малюнку»</p> <p>3. Розкрийте правила створення композиції в різних видах образотворчої діяльності.</p>	2
2	2	<p>Види образотворчої діяльності у дошкільному навчальному закладі, їх роль у навчанні, вихованні, розвитку дітей</p> <p>1. Проаналізувати діючі програми з образотворчої діяльності (дві за вибором студента).</p> <p>2. Виявити завдання розвитку образотворчої діяльності за групами і розділами, виділити нові завдання та показати їх ускладнення. Заповнити таблицю.</p>	2
3	3	<p>Організація навчання образотворчого мистецтва в різних вікових групах дошкільного навчального закладу</p> <p>На основі підготовленого наочного матеріалу виконати малюнок згідно до вимог вікової групи.</p>	2
4	4	<p>Завдання, зміст і методи навчання предметного, сюжетного, тематичного та декоративного малювання у різних вікових групах дошкільного навчального закладу</p> <p>Виконати зразки робіт з різних матеріалів та в різних техніках малювання, що використовуються в різних вікових групах дошкільного навчального закладу.</p>	6
5	5	<p>Завдання, зміст і методи навчання предметного, сюжетного, тематичного та декоративного ліплення у різних вікових групах дошкільного навчального закладу</p> <p>Виконати зразки робіт з різних матеріалів та в різних техніках ліплення, що використовуються в різних вікових групах дошкільного навчального закладу.</p>	6
6	6	<p>Завдання, зміст і методи навчання предметної, сюжетної, тематичної та декоративної аплікації у різних вікових групах дошкільного навчального закладу.</p> <p>Виконати зразки робіт з різних матеріалів та в різних техніках аплікації, що використовуються в різних вікових групах дошкільного навчального закладу.</p>	6
		Усього	24

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	2	<p>Види образотворчої діяльності у дошкільному навчальному закладі, їх роль у навчанні, вихованні, розвитку дітей</p> <p>Підготувати наочність до заняття з наведених вікових категорій: раннього віку, молодша, середня, старша згідно програми «Українське дошкілля»</p>	2
2	3	<p>Організація навчання образотворчого мистецтва в різних вікових групах дошкільного навчального закладу</p> <p>Підготувати розширений опис однієї з поданих форм роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Самостійна художня діяльність; 2. Гурткова робота з обдарованими дітьми; 3. Індивідуальна робота з дітьми, які не встигають; 4. Самостійна художня діяльність (II половина дня); 5. Виставки дитячих робіт (групові, садові); 6. свята художників; 7. Ярмарки, екскурсії. 8. Організація семінарів для вихователів з образотворчого мистецтва. 	2
3	4	<p>Завдання, зміст і методи навчання предметного, сюжетного, тематичного та декоративного малювання у різних вікових групах дошкільного навчального закладу</p> <p>Підготувати план-конспект заняття для групи (за вибором студента) з малювання за такою структурою: 1. Повідомлення змісту роботи.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Аналіз зображеного, читання літератури, бесіда. 3. Вказівки до виконання роботи. 4. Індивідуальна робота. 5. Аналіз робіт. 6. Підсумок заняття. 	4
4	5	<p>Завдання, зміст і методи навчання предметного, сюжетного, тематичного та декоративного ліплення у різних вікових групах дошкільного навчального закладу</p> <p>Підготувати план-конспект заняття для групи (за вибором студента) з ліплення за такою структурою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Повідомлення змісту роботи. 2. Аналіз зразка, обстеження, читання літератури, бесіда. 3. Вказівки до виконання роботи. 4. Індивідуальна робота. 5. Аналіз робіт. 6. Підсумок заняття. 	2_----
5	6	<p>Завдання, зміст і методи навчання предметної, сюжетної, тематичної та декоративної аплікації у різних вікових групах дошкільного навчального закладу</p> <p>Підготувати план-конспект заняття для групи (за вибором</p>	2

		студента) з апікації за такою структурою: 1. Повідомлення змісту роботи. 2. Аналіз зразка, читання літератури, бесіда. 3. Вказівки до виконання роботи. 4. Індивідуальна робота. 5. Аналіз робіт. 6. Підсумок заняття.	
		Усього	12

7. ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ ПОТОЧНОГО, МОДУЛЬНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) за джерелом інформації:

- словесні: бесіда, дискусія;
- наочні: демонстрація, показ;
- практичні: вправи, проведення пробних фрагментів занять.

2) За логікою передачі й сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійного мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії, пізнавальні ігри.

III. Методи контролю: модульна контрольна робота, індивідуальне та фронтальне опитування, самооцінка і самоаналіз.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Кількість балів	ЗМ 1			ЗМ 2		
	T1	T2	T3	T4	T5	T6
Лекції (за бажанням) (6 б)	1	1	1	1	1	1
Практичні заняття (14 б)	4	6	6	7	6	7
Самостійна робота (10 б)	3	5	5	6	4	5
Поточний модульний контроль (30 б)	15			15		
Підсумковий контроль : диференційований залік						

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою академії	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	82 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 81 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

8. ЗАВДАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНИХ (КОНТРОЛЬНИХ) РОБІТ**Модуль 1**

П. І. П. _____

1. Розкрийте мету і завдання навчальної дисципліни _____

2. Проаналізуйте основні положення методики навчання образотворчого мистецтва у сучасному дошкільному навчальному закладі. _____

3. Перелічіть та охарактеризуйте види образотворчої діяльності у дошкільному навчальному закладі, їх роль у навчанні, вихованні, розвитку дітей _____

4. Назвіть особливості організації навчання образотворчого мистецтва в різних вікових групах дошкільного навчального закладу _____

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Охарактеризуйте методику як предмет вивчення. Розкрийте своєрідність творчості в образотворчій діяльності дитини-дошкільника.
2. Перелічіть і дайте характеристику видам планування роботи з образотворчої діяльності у дошкільному навчальному закладі. Розкрийте значення та принципи планування роботи з образотворчої діяльності.
3. Сформулюйте мету і завдання навчання образотворчого мистецтва у сучасному дитячому садку.
4. Дайте характеристику головним науковим підходам до планування образотворчої діяльності у дошкільному навчальному закладі
5. Перелічіть і поясніть види образотворчої діяльності та їх значення для всебічного розвитку дітей дошкільного віку, види малювання
6. Дайте характеристику видам ліплення.
7. Перелічіть і поясніть методи і прийоми навчання образотворчої діяльності дітей дошкільного віку.
8. Перелічіть і поясніть форми організації навчання образотворчому мистецтву.
9. Проаналізуйте вимоги до проведення занять з образотворчого мистецтва.
10. Сформулюйте значення наочності під час навчання дітей дошкільного віку.
11. Охарактеризуйте підготовку педагога до проведення заняття з образотворчого мистецтва.
12. Перелічіть і поясніть програмові вимоги до навчання предметного, сюжетного, декоративного малювання в різних вікових групах.
13. Проаналізуйте завдання, зміст та методику навчання предметного малювання.
14. Дайте характеристику основним закономірностям побудови візерунків та методики навчання декоративного малювання.
15. Назвіть особливості ознайомлення зі скульптурою дітей молодшого дошкільного віку.
16. Охарактеризуйте методику проведення занять з ліплення в середній групі дошкільного навчального закладу.
17. Розкрийте методику проведення занять з ліплення в старшій дошкільній групі.
18. Сформулюйте завдання, зміст і методику навчання предметного ліплення.
19. Сформулюйте завдання, зміст та методику навчання сюжетного ліплення
20. Поясніть терміни «аплікація» як вид декоративно-ужиткового мистецтва. Розкрийте її своєрідність та естетичні якості.
21. Обґрунтуйте методику навчання аплікації дітей різних вікових груп.
22. Охарактеризуйте види аплікації: предметна, сюжетна, декоративна; конструктивна, силуетна, мозаїчна.
23. Дайте характеристику матеріалам та обладнанню для занять з аплікації у різних вікових групах.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Впевнений старт : Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку // Палітра педагога. — 2012. — № 3. — С. 4-38.
2. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутий. — Запоріжжя : ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2011. — 188 с.
3. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / автор. колектив; наук. керівництво О. В. Проскура та інші. — [3-є вид.]. — К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. — 492 с.
4. Українське дошкілля: програма виховання дітей в дитячому садку / Г. П. Соколовська, Н. М. Міськів, О. І. Білан, Н. І. Романюк, Г. І. Недочитана, та ін. В II ч. — Ч. I. — Львів, 2010. — 92 с.
5. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. — Тернопіль: Мандрівець, 2014. — 144 с.
6. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція) : для роботи з дітьми від народження до трьох років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. — К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. — Ч. I. — 430 с.
7. Григорьева Г. Г. Изобразительная деятельность дошкольников / Г. Г. Григорьева. — М.: «Academia», 1999. — 272 с.
8. Коновець С. В. Образотворче мистецтво як засіб активізації дитячої творчості / С. В. Коновець // Мистецтво і освіта. — 1999. — №3. — С. 15-19.
9. Комарова Т. С. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию / Т. С. Комарова — М.: Просвещение., 1991. — 195 с.
10. Ланіліна І. В. Образотворче мистецтво для малят (2-3 роки) / І. В. Ланіліна, Н. В. Кучеева. — Х.: Вид-во «Ранок», 2013. — 96 с.
11. Образотворче мистецтво з спеціальною методикою: навчально-методичний посібник/ укладач: І. В. Бабій. — Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочинський»), 2014. — 112 с.
12. Саккуліна Н. П. Изобразительная деятельность в детском саду / Н. П. Саккуліна. — М.: 2005. — 283 с.
13. Сухорукова Г. В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі: підручник / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур ; за заг. ред. Г. В. Сухорукової. — К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. — 376 с.

Додаткова:

1. Белкіна Е. В. Чарівний світ живопису / Е. В. Белкіна. — К. : РМК, 1991. — 64 с.
2. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском саду / Л. С. Выготский. — СПб.: СОЮЗ, 1997. — 96 с.
3. Величко Ю. В. Український живопис / Ю. В. Величко. — К : Мистецтво, 1989. — 191 с.
4. Воробьева І. Опішнянський розпис / І. Воробьева. — Х.: Ранок, 2008. — 16 с.
5. Воробьева І. Петриківський розпис / І. Воробьева. — Х.: Ранок, 2008. — 18 с.
6. Воробьева І. Косівський розпис / І. Воробьева. — Х.: Ранок, 2008. — 16 с.
7. Воробьева І. Яворівська дерев'яна іграшка / І. Воробьева. — Х.: Ранок, 2008. — 18 с.
8. Дичковська І. Іноваційні педагогічні технології.: навчальний посібник / І. Дичковська. — К., 2004. — 352 с.

9. Косминская В. Б. Теория и методика изобразительной деятельности в детском саду: учеб. пособие для студентов пед. институтов / В. Б. Косминская, Е. И. Васильева, Н. Б. Халезова и др. — М.: Просвещение, 1977. — 253с.
10. Манько В. Українська народна писанка / В. Манько. — Л.: Свічадо, 2006. — 48 с.
11. Мельник В. Український декоративний розпис/ В. Мельник. — Тернопіль : «Підручники&Посібники», 2003. — 64 с.
12. Ростовцев Н. Н. История методического обучения: В 2 т./ Н. Н. Ростовцев. — М.: Просвещение, 1982. — Т. 2. — 240 с.
13. Педагогіка: загальна та мистецька : навч. посіб./ О. П. Рудницька. — К : Ін-т педагогіки і психології професійної освіти, 2002. — 270 с.
14. Шахова І. В. Художня аплікація та візерунки з паперу / І. В. Шахова. — Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2006. — 48 с.
15. Янушко Е. А. Аплікація з дітьми раннього віку : методичний посібник для вихователів і батьків / Е. А. Янушко. — М.: Мозаїка-Синтез .: 2006. — 64 с.